

۳۷۷

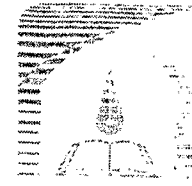
۲۹

۱۵

۶

۵ ۶ ۷
 ۲ ۳
 ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۱۳۷۹

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

تحلیل سیر نقد شعر فارسی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰

ام کلثوم یداله‌ی باغلوئی

استاد راهنما

غلامحسین غلامحسین زاده

استاد مشاور

قدرت الله طاهری

۱۳۸۸/۱۱/۶ - ۶

کتابخانه مرکزی مجلس شورای اسلامی
نصف مدرک

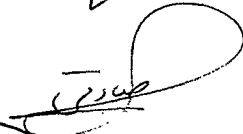
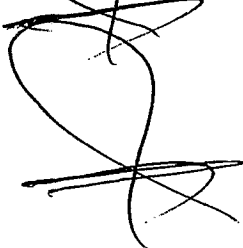
آبان ۱۳۸۷

۱۳۰۷۹۸

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد خانم ام الکثوم یدالهی باغلوئی تحت عنوان «تحلیل سیر نقد شعر از سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۸۰» را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱- استاد راهنما	دکتر غلامحسین غلامحسین زاده	استادیار	
۲- استاد مشاور	دکتر قدرت اله طاهری	استادیار	
۳- استاد ناظر	دکتر مریم صادقی	استادیار	
۴- استاد ناظر	دکتر حسن ذوالفقاری	استادیار	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر حسن ذوالفقاری	استادیار	

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست های دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان نامه ها، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان نامه / رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق مادی و معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان نامه / رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تأیید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجوی مسئول علمی مستخرج از پایان نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان نامه / رساله نیز منتشر می شود باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب و یا نرم افزار و یا آثار ویژه حاصل از نتایج پایان نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود. **ماده ۴-** ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره ملی، منطقه ای و بین المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان نامه / رساله

و تمامی طرح های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین نامه در ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تأیید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم الاجرا است.

بسمه تعالی

آیین‌نامه چاپ پایان‌نامه (رساله)‌های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان‌نامه (رساله)‌های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مسیّن بخشی از فعالیت‌های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش‌آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می‌شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان‌نامه (رساله)ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان‌نامه کارشناسی ارشد/رساله دکتری نگارنده در رشته _____ است
که در سال _____ در دانشکده _____ دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر _____، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر _____ و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر _____ از آن دفاع شده است.»

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه‌های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می‌تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می‌کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می‌تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می‌دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب _____ دانشجوی رشته _____ مقطع _____ تعهد فوق

و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می‌شوم.

۱۳۸۸/۱۱/۶ - ۶

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضا:

« مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ »

سپاس بیکران، خدای را که راه دانش و شناخت را بر بندگانش هموار کرد و به وسیله پیامبرانش راه روشن درستی و رستگاری را نشان داد تا هر بنده‌ای به فراخور توان خود در این راه گام بردارد. سپاس و درود فراوان، نثار بزرگوارانی که همواره طالبان علم را از چشمه زلال دانش و شناخت بهره‌مند می‌سازند و از هیچ تلاشی دریغ نمی‌کنند. سپاس و درود فراوان، تقدیم فریاد رسان تشنگان دانش و رهنمایان رهپویان وادی معرفت.

از جناب آقای دکتر غلامحسین زاده بسیار سپاسگزارم که راهنمایی این پایان نامه را پذیرفتند و در تمام مراحل پایان نامه، از جمع آوری منابع گرفته تا نگارش و ویرایش از راهنمایی‌های خود دریغ نکردند و همواره با دلسوزی و بردباری پیگیر پیشرفت کار بودند. اگر کوتاهی صورت گرفته از جانب بنده است.

از جناب آقای دکتر طاهری بسیار سپاسگزارم که منت نهادند و مشاوره تحقیق را بر عهده گرفتند و با نظرات و پیشنهادات صائب خود، مرا در انجام این پایان نامه یاری رساندند. از همه بزرگواران گروه ادبیات فارسی؛ جناب آقای دکتر خوانساری، دکتر پورنامداریان، دکتر نیکویخت، دکتر قبادی و دکتر بیگدلی که پیوسته با صبر و حوصله، علاوه بر ارائه درس، درس محبت و فروتنی نیز به اینجانب آموختند، سپاسگزارم.

در پایان، از سرکار خانم معارفی و دیگر دوستان که در انجام این تحقیق، بنده را یاری رساندند، سپاسگزارم.

درود فراوان بر همه فرزنانگان و شایستگان طریق علم و معرفت.

تقدیم

به

بزرگ بانوی دو عالم حضرت صدیقہ طاهرہ (س)

و

تقدیم

به

والدین بزرگوار؛ مادر مهربان و پدر فداکار

چکیده

منتقدان همواره بر اساس معیارهای ادبی خود، سره را از ناسره تمییز می‌دهند و مانع انحراف آثار ادبی می‌گردند اما در دوره‌های مختلف معیارهای آن‌ها متفاوت است، در این تحقیق سیر نقد شعر فارسی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰ بررسی شده و روند تحول و رشد و پویایی آن، تحلیل و ارزیابی گردیده است. بررسی این روند بر اساس کتاب‌های منتقدان برجسته این دوران و مقالات آنان و همچنین بررسی دیگر کانون‌های معتبر نقد، صورت گرفته است. این تحقیق نشان می‌دهد که منتقدان شعر این دوره بر اساس معیارهای متنوعی، آثار برخی از شعرای کلاسیک و معاصر را مورد بررسی و سنجش قرار داده و نهفته‌های آن را آشکار نموده و پیچیدگی‌های آن را گشوده‌اند. با بررسی آثار منتقدان مذکور، مشخص شده است که دامنه نقد در این دوره تنوع و تکثر بیشتری داشته و نسبت به دوره‌های پیش گسترده‌تر بوده است؛ از آن گذشته بعضی از معیارهایی که در این دوره مبنای کار منتقدان قرار گرفته است در دوره‌های پیش مطرح نبوده و علاوه بر آن تعداد منتقدان در این دوره نسبتاً افزایش پیدا کرده است، اگر چه شاعرانی که منتقدان این دوره بیشتر به نقد آثار و اشعار آنان پرداخته‌اند، کماکان همان شاعران - کلاسیک و معاصر - مطرح در دوره‌های پیشین بوده‌اند.

واژگان کلیدی: نقد ادبی، نقد شعر، شعر معاصر ایران، بررسی توصیفی، شعر فارسی

فهرست موضوعات

صفحه	عنوان
۱	کلیات تحقیق
۱	تعریف مسأله
۱	سوالات تحقیق
۲	اهداف تحقیق
۲	فرضیه‌ها
۳	روش و ابزار انجام تحقیق
۳	جنبه نو بودن
۳	فصل بندی
۴	مراحل انجام تحقیق
۵	مقدمه

فصل اول

۱۲	ویژگی‌های نقد، شعر و شاعر
۱۳	۱-۱ چیستی ادبیات
۱۴	۲-۱ تعاریف رایج نقد ادبی در این دوره
۲۰	۱-۲-۱ منتقد کیست؟
۲۲	۲-۲-۱ منتقد چه باید بداند؟
۲۳	۳-۲-۱ منتقد چگونه باید نقد کند؟
۲۵	۳-۱ تعاریف رایج شعر در این دوره
۲۸	۱-۳-۱ ویژگی‌های شعر خوب

۳۱ویژگی‌های شاعر از نگاه منتقدان این دوره.....	۲-۳-۱
۳۴عناصر شعر.....	۳-۳-۱
۳۴تخیل.....	۱-۳-۳-۱
۳۵زبان و واژگان.....	۲-۳-۳-۱
۳۸تصویر.....	۳-۳-۳-۱
۱۰موسیقی یا وزن شعر.....	۴-۳-۳-۱
۴۲درونمایه و محتوای شعر.....	۵-۳-۳-۱
۴۴ساختمان شعر.....	۶-۳-۳-۱
۴۴قافیه.....	۷-۳-۳-۱
۴۵صنایع و آرایه‌های ادبی.....	۸-۳-۳-۱
۴۶خلاصه فصل.....	

فصل دوم

۴۹منتقدان مطرح این دوره.....	۲-۱
۵۰تقی پورنامداریان.....	۱-۲
۵۷سیروس شمیسا.....	۲-۲
۶۰محمد رضا شفیعی کدکنی.....	۳-۲
۶۱عبدالحسین زرین کوب.....	۴-۲
۶۵کامیار عابدی.....	۵-۲
۶۶محمد حقوقی.....	۶-۲
۶۷رضا براهنی.....	۷-۲
۷۰محمد مختاری.....	۸-۲

- ۷۱..... ۹-۲ محمد علی سپانلو.....
- ۷۱..... ۱۰-۲ عبدالحسین فرزاد.....
- ۷۲ ۱۱-۲ محمود درگاهی.....
- ۷۲..... ۱۲-۲ محمد تقی جواهری گیلانی (شمس لنگرودی).....
- ۷۴..... ۱۳-۲ مصطفی علیپور.....
- ۷۴..... ۱۴-۲ داریوش آشوری.....
- ۷۵ ۱۵-۲ محمد کاظم علیپور.....
- ۷۵..... ۱۶-۲ رحیم چاوش اکبری.....
- ۷۶ ۱۷-۲ سید علی صالحی.....
- ۷۶ ۱۸-۲ محمود فلکی.....
- ۷۷..... ۱۹-۲ رحیم مسلمانیان قبادیانی.....
- ۷۷..... ۲۰-۲ ابوالفضل پاشا.....
- ۷۹..... جدول تعداد کتابها و مقالات مهم ترین منتقدان این دوره.....
- ۸۰..... خلاصه فصل.....

فصل سوم

- ۸۲..... ۳- شاعران مطرح این دوره.....
- ۸۲ ۱-۳ شاعران کلاسیک.....
- ۸۳ ۱-۱-۳ مولوی.....
- ۹۲..... ۲-۱-۳ فردوسی.....
- ۱۰۲..... ۳-۲-۳ حافظ.....
- ۱۰۷..... ۴-۲-۳ سعدی.....

- ۱۱۳.....عطار ۵-۲-۳
- ۱۲۰.....نظامی ۶-۲-۳
- ۱۲۷.....خاقانی ۷-۲-۳
- ۱۳۲.....خیام ۸-۲-۳
- ۱۴۴.....سنائی ۹-۲-۳
- ۱۴۸.....جامی ۱۰-۲-۳
- ۱۵۲.....ناصر خسرو ۱۱-۲-۳
- ۱۵۵.....جدول کتابها و مقالات دربارهٔ برجسته‌ترین شاعران کلاسیک این دوره.....
- ۱۵۶.....۲-۳ شاعران معاصر.....
- ۱۵۶.....۱-۲-۳ نیما یوشیج.....
- ۱۵۹.....۲-۲-۳ سهراب سپهری.....
- ۱۶۳.....۳-۲-۳ فروغ فرخزاد.....
- ۱۶۹.....۴-۲-۳ احمد شاملو.....
- ۱۷۳.....۵-۲-۳ اقبال لاهوری.....
- ۱۷۷.....۶-۲-۳ شهریار.....
- ۱۸۰.....۷-۲-۳ مهدی اخوان ثالث (م.امید).....
- ۱۸۳.....۸-۲-۳ فریدون مشیری.....
- ۱۸۶.....۹-۲-۳ فرخی یزدی.....
- ۱۹۰.....۱۰-۲-۳ محمد تقی بهار.....
- ۱۹۳.....۱۱-۲-۳ پروین اعتصامی.....
- ۱۹۶.....جدول کتابها و مقالات دربارهٔ برجسته‌ترین شاعران معاصر این دوره.....

خلاصه فصل ۱۹۷

فصل چهارم

۴- کانون‌های نقد شعر در این دوره ۱۹۹

۱-۴ کتاب‌ها ۱۹۹

۴-۱-۱ تاریخچه نقد ادبی ۲۰۰

۴-۱-۲ جستجوی یک موضوع خاص در آثار ادبی ۲۰۰

۴-۱-۳ بررسی و تحلیل اندیشه‌های نظریه پردازان ادبیات ۲۰۱

۴-۱-۴ کلیات مسایل ادبی (سبک شناسی، عروض و قافیه،) ۲۰۱

۴-۱-۵ درباره ادبیات ۲۰۲

۴-۱-۶ درباره شعر و شاعری ۲۰۴

۴-۱-۷ درباره نقد ادبی ۲۱۰

۴-۱-۸ درباره ادبیات امروز ایران ۲۱۸

۴-۱-۹ درباره زندگی، اندیشه و شعر شاعران فارسی زبان ۲۲۰

۴-۱-۱۰ زندگینامه و شرح و نقد اشعار جمعی از شاعران ۲۲۱

۴-۱-۱۱ مجموعه مقالات همایش‌ها ۲۲۳

۴-۱-۱۲ مجموعه مقالات اشخاص ۲۲۵

۴-۱-۱۳ مصاحبه و گفتگو ۲۲۷

۴-۱-۱۴ درباره فعالیت انجمن‌های ادبی ۲۲۹

۴-۱-۱۵ درباره شاعران خارجی ۲۳۰

۴-۲ نشریات ۲۳۱

۴-۲-۱ نشریات علمی پژوهشی و علمی ترویجی ۲۳۱

- ۲۳۱ ۱-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران
- ۲۳۲ ۲-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان
- ۲۳۲ ۳-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز
- ۲۳۳ ۴-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی تربیت معلم تهران
- ۲۳۳ ۵-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی
- ۲۳۴ ۶-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد
- ۲۳۴ ۷-۱-۲-۴ نشریه دانشکده علوم انسانی دانشگاه الزهراء
- ۲۳۵ ۸-۱-۲-۴ نشریه دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس
- ۲۳۵ ۹-۱-۲-۴ نشریه دانشور
- ۲۳۵ ۱۰-۱-۲-۴ مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز
- ۲۳۶ ۱۱-۱-۲-۴ نامه فرهنگستان
- ۲۳۶ ۱۲-۱-۲-۴ مجله دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی دانشگاه علامه
- ۲۳۷ ۱۳-۱-۲-۴ مجله علوم انسانی دانشگاه سیستان و بلوچستان
- ۲۳۷ ۱۴-۱-۲-۴ نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان
- ۲۳۸ جدول تعداد مقالات نشریات علمی پژوهشی و علمی ترویجی در موضوع نقد ادبی و نقد شعر
- ۲۳۹ ۲-۲-۴ نشریات غیر علمی پژوهشی و علمی ترویجی
- ۲۳۹ ۱-۲-۲-۴ آدینه
- ۲۴۰ ۲-۲-۲-۴ کیهان فرهنگی
- ۲۴۰ ۳-۲-۲-۴ دنیای سخن
- ۲۴۰ ۴-۲-۲-۴ شعر
- ۲۴۱ ۵-۲-۲-۴ کلک

۲۴۱ ۶-۲-۲-۴ چیستا

۲۴۱ ۷-۲-۲-۴ کارنامه

۲۴۲ ۸-۲-۲-۴ هستی

۲۴۲ ۹-۲-۲-۴ نامه فرهنگ

۲۴۳ ۱۰-۲-۲-۴ ادبیات معاصر

۲۴۳ ۱۱-۲-۲-۴ کتاب ماه ادبیات و فلسفه

۲۴۳ ۱۲-۲-۲-۴ نگاه نو

۲۴۴ ۱۳-۲-۲-۴ گلستانه

۲۴۴ ۱۴-۲-۲-۴ رشد آموزش زبان و ادب فارسی

جدول تعداد مقالات نشریات غیر علمی پژوهشی و غیر علمی ترویجی در موضوع نقد ادبی و نقد

شعر..... ۲۴۵

۲۴۶ ۳-۴ همایش‌ها

۲۵۰ ۴-۴ انجمن‌های ادبی

۲۵۱ خلاصه فصل چهارم

فصل پنجم

۲۵۳ ۵- معیارهای نقد شعر در سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰

۲۵۳ ۵- ۱ معیارهای حاکم بر نقد شعر این دوره

۲۵۳ ۵-۱-۱ بیان واقعیت‌های اجتماعی

۲۵۵ ۵-۱-۲ داشتن سبک شعری خاص و نوآوری در سبک

۲۵۶ ۵-۱-۳ چند صدایی بودن شعر

۲۵۸ ۵-۱-۴ معیارها بر اساس عناصر اصلی شعر

۲۵۹.....	۱-۴-۱-۵ درونمایه و محتوای شعر.....
۲۶۱	۲-۴-۱-۵ زبان شعر.....
۲۶۲	۳-۴-۱-۵ موسیقی شعر.....
۲۶۳	۴-۴-۱-۵ تخیل.....
۲۶۳	۵-۴-۱-۵ توجه به آرایه‌های ادبی.....
۲۶۴	۶-۴-۱-۵ ساختمان شعر.....
۲۶۵.....	۷-۴-۱-۵ تصویر.....
۲۶۵.....	۸-۴-۱-۵ عاطفه.....
۲۶۷	۵-۱-۵ تأکید بر هنجار شکنی‌ها.....
۲۶۸.....	۶-۱-۵ نماد گرایی.....
۲۶۹	۷-۱-۵ خود بسنده بودن شعر.....
۲۷۰	۸-۱-۵ فرا زمانی و فرا مکانی بودن شعر.....
۲۷۱	۲-۵ آراء منتقدان نیمهٔ دوم دههٔ هفتاد در بارهٔ نقد شعر در ایران.....
۲۸۱	خلاصهٔ فصل پنجم.....
۲۸۲	نتیجه‌گیری
۲۸۵	فهرست منابع
۳۰۴	چکیدهٔ انگلیسی

أ- کلیات تحقیق

أ-۱ تعریف مسئله

بیان مسئله: نقد در هر علمی که پا به عرصه گذارد باعث رشد و بالندگی آن علم خواهد شد. البته مشروط به این که درست و سازنده باشد؛ نقد شعر نیز از این جهت لازم و واجب است؛ زیرا برای پیشرفت و شکوفایی شعر، راهی جز آزمودن آن به محک و میزان صحیح و منطقی وجود ندارد. پیشینه تحقیق: روند نقد شعر از مشروطه تا سال ۱۳۷۵ را غلامحسین غلامحسین زاده و چند تن از شاگردان ایشان، تحلیل و بررسی کرده‌اند. ما در این رساله بنا داریم این روند را از سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۸۰ ارزیابی کنیم.

روش تحقیق: برای این کار به جمع آوری فهرست کتاب‌ها، مقالات، پایان‌نامه‌ها، ترجمه‌ها و وب‌سایت‌ها درباره نقد ادبی و نقد شعر پرداختیم. شایان ذکر است تنها کتاب‌های چاپ اول در این سالها موضوع این تحقیق خواهد بود و چاپ‌های بعد تنها در آمارها و نمودارها خواهد آمد.

هدف تحقیق: در این تحقیق قصد بر آن است که پس از بررسی تحوّل نقد شعر، نوآوری‌ها و معیارهای نقد شعر در این دوره استخراج شود.

أ-۲ سؤالات تحقیق

سؤالات تحقیق عبارت‌اند از:

۱. معیارهای حاکم بر نقد شعر این دوره، بر چه پایه‌هایی است؟
۲. مهمترین منتقدان این دوره چه کسانی هستند و هر یک چه شیوه‌ای در نقد شعر دارند؟
۳. آثار چه شاعرانی بیشتر نقد شده است و اختلاف نظرها در باب نقد شعر این شاعران چیست؟
۴. مهم‌ترین مراکز و منابع نقد شعر، چه مراکز و مجلاتی بوده‌اند؟
۵. عوامل مؤثر در چگونگی نقد شعر و تحوّل آن در این دوره چه بوده است؟

أ- ۳ اهداف تحقیق

۱. دست یابی به تعاریفی از نقد و شعر در این دوره؛
۲. باز شناسی منتقدان مطرح این دوره و شیوه نقد و چگونگی عملکرد و آثار آنان؛
۲. شناخت جریان های ادبی معاصر و معیارهای حاکم بر نقد شعر این دوره؛
۳. معرفی و بررسی منتقدان، مراکز و منابع نقد شعر در این دوره؛
۴. باز شناسی شاعران مطرح و مورد توجه منتقدان و بررسی دلایل این توجه؛
۵. شناخت شیوه های نقد شعر؛

أ- ۴ فرضیه ها / پیش فرض ها:

در آغاز پژوهش در موضوع مورد تحقیق فرضیه هایی برای هدایت تحقیق در مسیر بهتر و پیشبرد آن به صورت علمی تر مطرح گردیده تا در انجام کار با مستندات موجود یا به دست آمده به صورت علمی رد یا اثبات شود. این فرضیه ها عبارت اند از:

۱. معیارهای نقد شعر این دوره، بیشتر مبتنی بر ساختار و محور عمودی شعر و همچنین زبان آن بوده است.
۲. تقی پور نامداریان، اسماعیل شفق، صالح حسینی و محسن احمدی، مهمترین منتقدان این دوره هستند.
۳. از شاعران کلاسیک اشعار رودکی، ناصر خسرو و حافظ و از شعرای معاصر آثار نیما یوشیج، سهراب سپهری و فروغ فرخزاد بیشتر مورد نقد شده است.
۴. نشریه های کتاب ماه ادبیات و فلسفه، کتاب هفته، کارنامه، بخارا و زیبا شناخت، مهمترین منابع نقد شعر این دوره اند.

۵. مسائل سیاسی و اجتماعی، برپایی همایش‌ها، همچنین مکتب‌های مختلف نقد که از غرب وارد شده، روی تحول نقد شعر این دوره، تاثیر گذاشته است.

أ-۵ روش و ابزار انجام تحقیق:

- فیش برداری از عناوین کلیه کتب و مقالات نشریات مورد نظر در این دوره

- فیش برداری از مهم‌ترین مطالب منابع مورد نظر

- روش تحقیق توصیفی و مقایسه‌ای

أ-۶ جنبه جدید و نوآوری

سیر نقد شعر تا سال ۱۳۷۵ بررسی شده ولی از سال ۷۶ به بعد این کار صورت نگرفته و از این نظر کاملاً جدید است.

أ-۷ فصل بندی :

فصل اول: ویژگی‌های نقد، شعر و شاعر در این دوره

فصل دوم: منتقدان مطرح این دوره

فصل سوم: شاعران مطرح این دوره

فصل چهارم: کانون‌های نقد شعر در این دوره

فصل پنجم: معیارهای حاکم بر نقد شعر این دوره

فصل ششم: جمع بندی و نتیجه‌گیری

أ- ۷ مراحل انجام تحقیق:

۱- فهرست برداری از کلیه مقالات مجلات، مقالات سمینارها، پایان نامه‌ها و ترجمه‌ها در موضوع

نقد شعر و نقد ادبی

۲- مطالعه و فیش برداری از نقدهای نوشته شده

۳- تقسیم فیش‌ها به دسته‌های اصلی و فرعی

۴- طبقه‌بندی فیش‌های مربوط به هر دسته در درون خود

۵- بررسی و تحلیل مباحث هر طبقه بر مبنای سیر تاریخی و تدوین مطالب مربوط به آن بحث

۶- بازنگری و باز نویسی مطالب تدوین شده

۷- نتیجه‌گیری